

Dr hab. prof. KUL Danuta Opozda
Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II
Instytut Pedagogiki
Katedra Pedagogiki Rodziny

Recenzja osiągnięć naukowych

Dr Anny Seredyńskiej w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie pedagogika, sporządzona dla Rady ds. Stopni Naukowych Akademii Ignatianum w Krakowie

Przedmiotem recenzji jest dorobek naukowo-badawczy zawarty w przedłożonej przez Doktor Annę Seredyńską dokumentacji, na którą składa się: Autoreferat, Wykaz osiągnięć naukowych i wygłoszonych referatów na konferencjach, wymagane zaświadczenia potwierdzające aktywność naukową, a także główne osiągnięcie naukowe w postaci monografii pt. „*Wolontariusz hospicyjny w ujęciu tanatopedagogiki. Predyspozycje, przygotowanie wyzwania wychowawcze*” oraz artykuły i inne monografie Habilitantki. Podstawą prawną oceny osiągnięć naukowych Habilitantki ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie pedagogika jest Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2022 r. poz 574 z późn. zm), w sprawie kryteriów oceny osiągnięć - art 219 ust. 1 wspomnianej ustawy.

I. Wykształcenie i biografia zawodowa Habilitantki

Pani dr Anna Seredyńska w 1995 roku uzyskała tytuł magistra pedagogiki w zakresie pedagogiki resocjalizacyjnej na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie, promotorem pracy zatytułowanej *Rola wspólnoty Ruchu Światło-Życie we wspieraniu rozwoju młodzieży* był Profesor Bronisław Urban. W roku 1999 uzyskała tytuł magistra teologii na Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie na podstawie pracy *Wpływ rodziny na rozwój życia religijnego młodzieży* (promotor: Profesor Jan Wal). Na tej uczelni uzyskała także w 2004 roku stopień naukowy doktora nauk teologicznych w zakresie teologii duchowości na podstawie rozprawy doktorskiej pt. „*Dynamika rekolekcji ignacjańskich w formacji duchowej młodzieży Ruchu Światło-Życie w Polsce*”. Promotorem w przewodzie doktorskim był Prof. dr hab. Jan Machniak. Recenzentami dysertacji byli: Prof. dr hab. Stanisław Urbański i prof. dr hab. Jerzy Wiesław Gogola OCD.

Na poziomie magisterskim Habilitantka ukończyła także psychologię. Tytuł magistra psychologii otrzymała w 2014 roku w ówczesnej Szkole Wyższej Psychologii Społecznej w Katowicach, praca magisterska, napisana pod kierunkiem dra Borysława Paulewicza, nosiła tytuł: *Znaczenie kreatywności w poziomie zaangażowania nauczycieli akademickich w pracę grupy psychodynamicznej superwizji koleżeńskiej.*

Habilitantka podnosiła swoje kwalifikacje zawodowe poprzez uczestnictwo w kursach i szkoleniach. Ukończyła kurs dla wolontariuszy (2004), szkolenie Statistica (kurs podstawowy, 2015), Statystyka w medycynie – metody analizy wariancji i analizy regresji (2016), Wprowadzenie do analizy mocy testu szacowania i liczebności próby (2019), kurs diagnozy przy pomocy narzędzia MMPI (brak podania roku) oraz kurs z zakresu filmoterapii. Jest także absolwentką studiów podyplomowych w zakresie psychoterapii psychodynamicznej ((2010) oraz w zakresie biegłego sądowego w postępowaniu karnym i cywilnym (2020).

Do czasu uzyskania doktoratu Habilitantka pracowała w kilku krakowskich placówkach: w Domu Pomocy Społecznej (od 1995 – nie podano do kiedy), Zespole Szkół Mechanicznych nr 1 (1996-2002), w latach 2002 do 2004 w X Liceum Ogólnokształcącym i w V Prywatnym Liceum Ogólnokształcącym.

Habilitantka w 2004 roku została zatrudniona w Akademii Ignatianum w Krakowie i pracuje w tej samej jednostce do chwili obecnej. W latach 2005 - 2007 podjęła pracę w ramach godzin zleconych w Papieskiej Akademii Teologicznej, a od 2021, również w ramach godzin zleconych, w Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II (można wnioskować, że do dziś – informacji nie podano).

Aktywność zawodowa Kandydatki dotyczy również pracy w prywatnym gabinecie psychoterapii (od 2009 roku) oraz w Poradni Miłosierdzia w Krakowie - Łgiewniki (od 2020 roku do chwili obecnej – godziny zleczone).

Habilitantka niestety nie podaje w autoreferacie informacji o charakterze zatrudnienia w wyżej wymienionych instytucjach i uczelniach oraz o drodze kariery zawodowej i ewentualnych awansach. (Autoreferat, s. 2), co w moim odbiorze uniemożliwia uzyskanie pełnego obrazu o tym zakresie aktywności. Na stronie 22 Autoreferatu zamieszczona jest informacja, iż Pani A. Sereżyńska pierwszy raz wszczęła postępowanie habilitacyjne w roku 2015, zakończyło się ono negatywną oceną Komisji.

II. Ocena głównego osiągnięcia naukowego

Jako główne osiągnięcie naukowe, będące podstawą ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego, Dr Anna Sereżyńska wskazała monografię autorską zatytułowaną:

„*Wolontariusz hospicyjny w ujęciu tanatopedagogiki. Predyspozycje, przygotowanie wyzwania wychowawcze*”. Praca jest wydana przez Wydawnictwo Naukowe Akademii Ignatianum w Krakowie (Kraków 2021), recenzję wydawniczą przygotował Prof. dr hab. Józef Binnebesel oraz Dr hab. Leon Szot, prof. UPJPII.

Osiągnięcie jest usytuowane, zgodnie z zapowiedzią zawartą w jego tytule, w tanatopedagogice. Habilitantka umiejscawia (sub)dyscyplinarnie projekt badań jednak w sposób mało precyzyjny, określając tanatopedagogikę jako dziedziną lub innym razem jako dyscyplinę wiedzy (s. 9, 10). W dalszej części (s. 74, 75) z wypowiedzi Autorki i przywołanych przez nią cytatów wynika, że rozumie tanatopedagogikę jako subdyscyplinę.

Treść pracy dotyczy zagadnień związanych z egzystencjalnym problemem człowieka jakim jest umieranie i śmierć. Jest to ważny obszar oglądu pedagogicznego w wymiarze indywidualnych doświadczeń człowieka związanych z kresem własnego życia i w wymiarze odchodzenia i straty bliskich mu osób. Autorka ukierunkowuje aktywność poznawczą na problematykę opieki hospicyjnej i paliatywnej, sytuację osób przebywających w hospicjach i na wolontariat hospicyjny. Centralnym zagadnieniem jest przygotowanie wolontariuszy do pełnienia opieki hospicyjnej, jak stwierdza przedmiotem „*były wymagania wychowawcze stawiane kandydatom na wolontariuszy hospicjum*” (s.115).

Proces przygotowania wolontariuszy hospicyjnych, kształtowanie postaw, ich formacja, aktualizowanie ich potencjału przydatnego w szczególnej posłudze jaką jest opieka nad chorymi i umierającymi, jest ważnym poznawczo i społecznie przedmiotem badań w pedagogice w wymiarze teorii i praktyki. Autorka deklaruje, że w podjętych badaniach celem teoretycznym jest poznanie wyzwań wychowawczych formułowanych przez tanatopedagogikę i programów przygotowujących do pracy wolontariuszy hospicyjnych. Przegląd literatury oraz badania własne miały umożliwić poszerzenie wiedzy w tym zakresie, a więc rozwój wiedzy tanatopedagogicznej. Celem praktycznym było przygotowanie diagnozy i konfrontacja postulatów tanatopedagogiki z zastaną rzeczywistością oraz sformułowanie rekomendacji dla działań formacyjnych i przygotowujących wolontariuszy hospicyjnych do pracy z chorymi i umierającymi.

Książka, przedstawiona jako główne osiągnięcie, liczy wraz z bibliografią i załącznikami 320 stron, w tym, tekst kończy się na 295 stronie. Struktura pracy jest typowa dla prac o charakterze empirycznym, powstałych w ramach realizacji projektu badawczego w metodologicznym podejściu nomotetycznym. Po *Wstępie* Autorka przedstawia założenia teoretyczne w rozdziale *Przygotowanie i wychowanie wolontariuszy hospicyjnych jako zadania tanatopedagogiki*. W następnym rozdziale prezentuje zastosowaną metodologię badań własnych (rozdział drugi: *Podstawowe założenia*

metodologiczne), a w rozdziale trzecim, zatytułowanym *Kandydaci na wolontariuszy hospicyjnych w latach 2012-2019 wobec wymagań wolontariatu – analiza badań*, omawia uzyskane dane empiryczne.

Praca jest napisana na dobrym poziomie formalnym, ale nie jest wolna od błędów. Pomijając drobne błędy stylistyczne, językowe i miejscami potoczność języka (np. „*sporo*” s. 169), zwracam uwagę na: błąd w podaniu imienia klasyka pedagogiki opiekuńczej Zdzisława Dąbrowskiego (jest Zbigniew – s. 23), powtórzenia zwrotów np. s. 55, 57, 58, zmienność w całej pracy formy gramatycznej z bezosobowej na osobową oraz zbędne powtarzanie tabel. (np. Tab 20 s.166 i tab. 29, s. 182).

We *Wstępie* Autorka krótko wprowadza w obszar poszukiwań badawczych, uzasadnia podjęcie tematu odwołując się do literatury przedmiotu oraz własnych doświadczeń w pracy w Hospicjum św. Łazarza w Krakowie. Ten osobisty wątek bardzo wyraźnie przewija się w całej pracy, a czasami jest nawet dominujący, na co zwracam uwagę w dalszej części recenzji. Ponadto Habilitantka, określa wstępnie koncepcję projektu badań wskazując na ich przedmiot, cel i problemy badawcze, pisze o paradygmacie humanistycznym (s.12), który przyjęła w prowadzonych badaniach. Wstęp zamyka prezentacja układu pracy i odniesienia do wykorzystanej literatury. Wstęp jest rzeczowy i spełnia podstawowe funkcje.

W rozdziale pierwszym są przedstawione i uszczegółowione założenie teoretyczne, które, jak wynika z treści i wyjaśnień Autorki, mają swoją proveniencję w antropologii chrześcijańskiej. Podstawy teoretyczne badań własnych, Habilitantka ujęła w trzech tematycznych podrozdziałach. W pierwszym omawia czym jest wolontariat hospicyjny podejmuje zagadnienia opieki hospicyjnej, historii i funkcjonowania hospicjum oraz rozwija kwestie dotyczące cech osobowych, motywacji i kompetencji wolontariuszy hospicyjnych zarysowując osobowy profil wolontariusza. Interesująco i z wrażliwością poznawczą podejmuje egzystencjalne kwestie choroby, cierpienia, lęku, umierania i śmierci w odniesieniu do problematyki wychowawczej i formacji wolontariuszy. Następnie przechodzi do wyjaśnień związanych z subdyscyplinarnym charakterem tanatopedagogiki. Rozważania prowadzone w tym zakresie budzą metodologiczny niedosyt. Wprawdzie Habilitantka podejmuje próby porządkowania wiedzy na temat tanatopedagogiki jako subdyscypliny naukowej, ale bardziej wartościowym rozwiązaniem byłoby poprowadzenie refleksji według podstawowych kryteriów stosowanych w opisie i klasyfikacji nauk, a więc podjęcie dyskusji nad konceptualizacją przedmiotu poznania naukowego, nad metodą i celami poznania naukowego. Tymczasem Autorka zwraca uwagę na zagadnienia dotyczące ogólnie obszarów i zakresu, „*spektrum zainteresowań*” (s.79) tanatopedagogiki. Celom tanatopedagogiki poświęcony jest punkt 2.3. Autorka rozwija w nim wątki ważne (lęk w chorobie i przed śmiercią, konfrontacja z cierpieniem, stres pourazowy, etapy umierania),

ale poboczne z perspektywy refleksji interdyscyplinarnej i powinny być one umieszczone w innym miejscu pracy (np. w osobnym elemencie jej struktury). W efekcie zakłócają one spójność i jednolitość interdyscyplinarnych kwestii utrudniając uzyskanie zwanego obrazu interdyscypliny. Należało zatem osobno przedstawić opis rzeczywistości i zjawisk, do których odnosi się refleksja tanatopedagogiczna i syntetycznie przedstawić kwestie i dylematy interdyscyplinarne. Warto byłoby też wyraźniej zaznaczyć konteksty intra- interdyscyplinarne tanatopedagogiki. W ostatnim podrozdziale Habilitantka nawiązuje do zadań stawianych i realizowanych w tanatopedagogice. Treści koncentruje na wyzwaniach wychowawczych związanych z programem i procesem przygotowywania wolontariuszy do pracy w hospicjach stacjonarnych i domowych.

Podsumowując, w moim odbiorze w rozdziale teoretycznym Habilitantka jednak zbyt często sięga do osobistych (i nie tylko) doświadczeń związanych z pracą w Hospicjum św. Łazarza w Krakowie i funkcjonowaniem tej placówki (np. p. 3.2., s. 106). Niektóre kwestie można było przedstawić w rozdziale metodologicznym znajdując dla nich miejsce na przykład w opisie terenu badań, inne przenieść do dalszych części pracy. Obecność tych treści prawdopodobnie wiąże się z małym dystansem Autorki, a dużym zaangażowaniem społecznym i emocjonalnym w prace krakowskiego hospicjum i Jej praktyką w placówce. To nadmierne odwoływanie się w części teoretycznej do praktyki własnej i innych osób ogranicza naukową refleksję na bardziej ogólnym poziomie i jest raczej uchybieniem niż wartością dodaną w tej części opracowania.

Zauważam jednocześnie, że mimo wskazanych powyżej uwag, rekonstrukcja treści rozdziału pierwszego zawierającego podstawy teoretyczne badań prowadzonych przez Habilitantkę, jest klarowna i spójna. Zasadniczo selekcja treści, wykorzystanie literatury źródłowej umożliwiają zaplanowanie i realizację badań. Walorem tej części opracowania są podsumowania (s. 73, 99, 114), które Autorka umieszcza po zakończeniu omawiania poszczególnych wątków, także to, w formie definicyjnego ujęcia pojęć związanych bezpośrednio z przedmiotem analiz (s.110) umieszczone na końcu rozdziału. Habilitantka posiada umiejętności w zakresie prowadzenia logicznego i spójnego wywodu. Swoboda wypowiedzi, analizowanie wątków centralnych i powiązań pomiędzy nimi świadczą o dobrej znajomości tematu, o umiejętności integrowania wiedzy i dostrzeganiu specyfiki zjawisk. Zauważyć trzeba, że w prowadzonym wywodzie wyraźnie obecne jest nachylenie psychologiczne, czego nie odczytuję jako uchybienie, lecz raczej potrzebę dopełnienia pedagogicznej refleksji nad podejmowanymi zagadnieniami.

Metodologiczna koncepcja badań własnych jest wyrazem znajomości w zakresie organizowania badań naukowych w szerokim tego słowa znaczeniu i umiejętności wyznaczenia sobie ram metodologicznych w procesie poznania naukowego.

Janina

Habilitantka ponownie i w tym rozdziale podkreśla znaczenie doświadczeń pracy własnej w hospicjum jako źródła i motywu wyboru przedmiotu badań i ich realizacji (s.115). Dr A. Sereżyńska opracowuje koncepcję projektu badawczego umiejętnie wykorzystując zastany materiał badawczy i już częściowo zebrane dane empiryczne i łączy je z projektem nowych badań, które mają dopełniać i rozszerzać ogląd poznawanych zjawisk. Główne elementy procesu badań naukowych są jasno opisane, aczkolwiek zawierają kwestie dyskusyjne. Uważam, że zrezygnowanie z formułowania hipotez było błędne, a uzasadnienie tej decyzji w żaden sposób jej nie wyjaśnia i nie utwierdza (s. 117). Pytania o związki między zmiennymi (problemy badawcze od 4 do 8) wymagają postawienia hipotez na podstawie obecnego stanu wiedzy naukowej i literatury przedmiotu, i hipotezy te powinny podlegać weryfikacji w postępowaniu badawczym. W przeciwnej sytuacji dochodzi do marginalizowania eksplanacji i przewidywania (prognozowania) - procesów ważnych w poznaniu naukowym. Również dyskusyjne, bo enigmatyczne w kontekście rozdziału drugiego i trzeciego, jest określenie zmiennych. Chodzi tu głównie o zmienną niezależną, która jest mało precyzyjnie sformułowana (s.118), a kierunek opisu i wyjaśnień w rozdziale prezentującym dane empiryczne i opracowanie wyników sugeruje przyjęcie innego układu zmiennych. Świadczą już o tym chociażby tytuły podrozdziałów w rozdziale trzecim (np. p. 4, s. 175; p. 5, s. 179; p. 6, s. 185). Uznaję to za niedopatrzenie Autorki i pochoinnie zastosowane skróty w rekonstrukcji tych treści rozdziału metodologicznego. Przekłada się to na niepotrzebne zagmatwanie metodologicznego wymiaru projektu.

Psychologiczne i pedagogiczne wykształcenie Habilitantki umożliwiło zastosowanie różnego rodzaju technik i narzędzi badawczych adekwatnych do przedmiotu badań i sformułowanych problemów badawczych. Część z nich jest własnego autorstwa (np. narzędzie służące do badania mechanizmów obronnych), część zaś ma dużą użyteczność i bogatą weryfikację w teoriach i dotychczas prowadzonych badaniach, jak chociażby Skala Wartości Milтона Rokeacha czy Kwestionariusz osobowości EPQ-R Eysencka. Analizom poddano dane empiryczne pochodzące od 318 osób będących kandydatami na wolontariuszy hospicyjnych.

Metodologia badań własnych jest przez Habilitantkę zasadniczo dobrze zaprojektowana oraz czytelnie i prawidłowo przedstawiona z wyjątkiem powyżej wskazanych wątpliwości i rozwiązań dyskusyjnych.

Zgodnie z założeniami i logicznym porządkiem Habilitantka w rozdziale trzecim zaprezentowała uzyskane wyniki badań własnych. Dr A. Sereżyńska przedstawia w nim w formie tabel i wykresów obliczenia procentowe i statystyczne, zamieszcza opisy i komentarze. Zamysł kolejności analiz i opisu jest słuszny i ujęty w czytelną strukturę, na którą składa się łącznie jedenaście podrozdziałów. W pierwszych trzech, Autorka podaje wyniki, które służą charakterystyce sylwetki kandydata na

wolontariusza. Ten fragment części empirycznej ma przede wszystkim charakter deskryptywny. Najpierw Autorka zmierza do zakreslenia profilu kandydata na wolontariusza hospicyjnego. Analizuje więc w pierwszych krokach cechy osobowe (podrozdział 1): potrzeby, wartości, ekstrawersję, neurotyczność, psychotyczność, dojrzałość osobową, mechanizmy obronne, samoocenę. Umożliwia to próbę opisu sylwetki kandydata, którego syntezy dokonuje w punkcie 1.7. *Profil osobowościowy kandydata na wolontariusza* (s. 167 -168). Następnie analizuje motywację kandydatów oraz ich kompetencje emocjonalno-społeczne (podrozdział 2 i 3). W analizie powyższych danych Autorka kontroluje zmienne socjodemograficzne w kolejności: płeć, wykształcenie, stan cywilny, wiek. W mojej ocenie Autorka mogła przedstawić całościowy profil kandydata jako podsumowanie analiz prowadzonych w podrozdziałach 1-3.

Kolejne podrozdziały (4-8) Habilitantka poświęciła analizie danych empirycznych uwzględniając przyjęte w projekcie badawczym zmienne (cechy, motywacja, kompetencje) i ich wybrane powiązania: a) z gotowością do towarzyszenia choremu i jego rodzinie w hospicjum domowym, b) ze zdolnością kandydatów do refleksji nad cierpieniem i umieraniem c) z umiejętnością rozmawiania o śmierci i umieraniu, d) z pozostawaniem i wytrwałością w posłudze hospicyjnej. Analiza tych zmiennych (a - d) i powiązań pomiędzy nimi została wykonana zgodnie z założeniami teoretycznymi i wcześniejszymi ustaleniami dotyczącymi zadań tanatopedagogiki.

Niewątpliwie, Habilitantka zebrała wiele różnorodnych danych i podjęła czynności najpierw analizy, a potem syntezy i wnioskowania na podstawie uzyskanych wyników. Wykazała, że panuje nad bogactwem materiału empirycznego, aczkolwiek jego rozmiar, jak domniemam, nie jest jeszcze w pełni wykorzystany. Autorka dokonała trafnie selekcji wskazując na istotę faktów kluczowych w procesie rekrutacji i przygotowania osób do pracy hospicyjnej. Po lekturze rozdziału empirycznego pozostaje jednak niedosyt związany z brakiem pogłębionych interpretacji i wyjaśnień potwierdzonych statystycznie związków lub braku ich występowania. W rozdziale przeważa ton sprawozdawczy (co zbadano, zanalizowano, uzyskano itp., jak to Autorka często schematycznie pisze „w kolejnym kroku”) Tymczasem pedagogiczne i psychologiczne przygotowanie dr A. Seredyńskiej zwiększa oczekiwania i wymagania stawiane wobec Habilitantki w zakresie bardziej wnikliwych wyjaśnień i pogłębionych interpretacji. Takie właśnie, częściowo znajdują się w podrozdziale dziewiątym zatytułowanym *Dyskusja wyników z literaturą*.

Doceniam konsekwentne starania autorki o pedagogiczny wymiar prowadzonych analiz, wartościowe są odniesienia i do praktyki pedagogicznej i do tanatopedagogiki. Cenne są zatem podsumowania i implikacje pedagogiczne zawarte w rozdziale empirycznym oraz wnioski kończące rozdział i całość opracowania, chociaż budzi wątpliwość podział wniosków w podrozdziale 10 i 11

Grzoda

(podrozdział 10: *Podsumowanie wyników i wnioski*, podrozdział 11: *Wnioski pedagogiczne*). Można było uporządkować te treści w innym kluczu: wnioski dla teorii (dyscypliny i subdyscypliny) i dla praktyki i zadbać o precyzję tytułów.

Reasumując, Autorka osiągnięcia, dowiodła umiejętności i kompetencji potrzebnych w procesie projektowania badań i realizacji projektu badawczego. Wykazała się wrażliwością poznawczą w badaniu skomplikowanych zjawisk intencjonalnych oraz złożonych i wielowymiarowych problemów egzystencjalnych. Opracowanie przedstawione przez dr Annę Seredyńską jako główne osiągnięcie w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie pedagogika, zawiera wiele cennych informacji o badanej rzeczywistości. Osiągnięcie dostarcza interesujących poznawczo i użytecznych w praktyce wyników. Mimo wskazania niektórych uchybień, rozwija wiedzę tanatopedagogiczną i zawiera rekomendacje dla praktyki wychowawczej, głównie w obszarze edukacji przyszłych wolontariuszy hospicyjnych. Tym samym uznaję, że osiągnięcie Habilitantki wnosi wkład w rozwój wiedzy pedagogicznej.

III. Ocena pozostałego dorobku naukowego Habilitantki

Poza głównym osiągnięciem naukowym dr Anna Seredyńska wskazała w dorobku publikacje: dziesięć autorskich monografii (w tym siedem udostępnionych do oceny), oraz 21 artykułów w czasopismach parametrycznych, 22 artykuły w formie rozdziałów w monografiach, 5 artykułów pokonferencyjnych Chrześcijańskiego Forum Pracowników Nauki oraz 9 artykułów sklasyfikowanych jako „inne” opublikowanych w: *Wychowawca*, *Niebieska Linia*, *Nasza Politechnika* i *Roczniki Wydziału Pedagogicznego WSF-P Ignatianum*. Sumaryczna liczba punktów za publikacje przedstawia się następująco: monografie recenzowane – 165, artykuły w czasopismach punktowanych – 477, rozdziały w pracach zbiorowych – 88, łącznie – 730, h-index = 3 (20.09.2022).

Po odmowie nadania stopnia doktora habilitowanego w 2015 roku, Habilitantka opublikowała pięć książek. Monografie Habilitantki wydawane były przez Akademię Ignatianum Wydawnictwo WAM, posiadają one recenzje wydawnicze, a więc przeszły etapy korekty.

Wykształcenie Habilitantki, uzupełniające szkolenia, odbyte kursy i studia podyplomowe stanowią mocną podstawę opracowania zagadnień przydatnych w kształceniu pedagogów i pracy pedagogicznej. Służy temu książka *Od zaburzeń zachowania do zaburzeń osobowości* (2016), (także wcześniejsza: *Zastosowanie psychoterapii psychodynamicznej w opiece, wychowaniu i resocjalizacji*, 2012). Obie mają wartość edukacyjną i użyteczne mogą być w dydaktyce akademickiej. Inny potencjał posiadają dwie monografie, w których dr A. Seredyńska prezentuje prace nad konstrukcją narzędzia

badawczego służącego do diagnozy mechanizmów obronnych. Pierwsza, zatytułowana jest *Mechanizmy obronne w diagnozie psychodynamicznej i pedagogicznej* (2015), druga *Mechanizmy obronne jako wskaźnik stylu osobowości* (2016). Ich zawartość treściowa wskazuje na konsekwencję i rzetelność Autorki w merytorycznym i psychometrycznym procesie konstruowania narzędzia. Obie prace wnoszą wkład w problematykę diagnozy psychopedagogicznej, są dobrym przykładem pracy nad powstawaniem i udoskonalaniem narzędzi badawczych i posiadają użyteczność w praktyce pedagogicznej. Zwracam również szczególną uwagę na monografię *Posługa wolontariusza hospicjum w doświadczeniu i działalności edukacyjnej Ewy Bodek* (2019). Praca ta nawiązuje bezpośrednio do obszarów badań dr A. Seredyńskiej. Habilitantka podejmuje w niej ważne zagadnienia wolontariatu hospicyjnego w perspektywie pracy Ewy Bodek - zasłużonej dla funkcjonowania Hospicjum św. Łazarza w Krakowie. Podkreślić warto postawę Autorki, która nie tylko odsłania problemy pracy hospicyjnej, ale przede wszystkim z szacunkiem i uznaniem przywołuje postać E. Bodek, dając w ten sposób dobry przykład dbałości o pamięć tych, z którymi w szeroko rozumianej przestrzeni wychowawczej pedagog współpracuje.

Aktywność publikacyjna Habilitantki jest bogata i różnorodna. Zauważa się wyraźny rozwój aktywności naukowo-badawczej Habilitantki po roku 2015, w którym to uzyskała negatywną ocenę Komisji habilitacyjnej. Od tego momentu wydała 13 artykułów w czasopiśmie parametrycznych i opublikowała 7 rozdziałów w monografiach. Zapoznając się z dorobkiem publikacyjnym w formie artykułów i mając na uwadze wskazane powyżej monografie, trzeba stwierdzić, że jest to dorobek spójny i umiejscowiony w pedagogice, jednocześnie ma on charakter intradyscyplinarny. Podejmowana problematyka posiada wiele subdyscyplinarnych kontekstów. Także w Autoreferacie Autorka lokalizuje swoje zainteresowania poznawcze w zakresie pedagogiki religii, pedagogiki resocjalizacyjnej, pedeutologii, pedagogiki opiekuńczej i tanatopedagogiki. Znajdujemy bowiem w dorobku Habilitantki artykuły dotyczące zagadnień przemocy w rodzinie, wypalenia zawodowego, przygotowania pedagogów do zawodu i superwizji koleżeńskej. W tle tych zagadnień (niejako w poprzek) podejmowane są problemy diagnozy i pomocy pedagogicznej, mechanizmów obronnych widzianych w perspektywie psychodynamicznej. W dorobku ostatnich lat wyłania się na plan pierwszy problematyka wolontariatu hospicyjnego i opieki hospicyjnej. Habilitantka rozwija wiedzę tanatopedagogiczną, a podejmując zagadnienia pracy z rodziną osób chorych, cierpiących i umierających nawiązuje także do pedagogiki rodziny, w ramach której, odchodzenie bliskich, śmierć i żaloba są przedmiotem refleksji i badań (zob. monografia w serii *Pedagogika rodziny w teorii i praktyce*, tom 3, *Rodzina w sytuacji straty bliskiej osoby*, red. D. Opozda, M. Parzyszek, Wydawnictwo Episteme, Lublin 2017).

Habilitantka brała czynny udział w 16 konferencjach międzynarodowych, 11 ogólnopolskich i 1 zagranicznej. Po roku 2015 uczestniczyła czynnie w dziesięciu konferencjach (analogicznie: 6, 3, 1). Zrealizowała cztery projekty naukowe finansowane z badań statutowych Uczelni (w Autoreferacie nie ma informacji o innych projektach i pełnionych funkcjach). W roku 2017 Habilitantka otrzymała Nagrodę Rektora AI za działalność naukową.

IV. Ocena dorobku dydaktycznego, organizacyjnego i popularyzatorskiego Habilitantki

Pracę dydaktyczną dr A. Seredyńska rozpoczęła jako nauczycielka w szkołach ponadpodstawowych i prowadząc zajęcia na różnych kursach. Zajęcia dydaktyczne na poziomie akademickim Habilitantka prowadziła głównie w Akademii Ignatianum, ale również w innych uczelniach. Powierzone przedmioty, które realizowała w ramach działalności dydaktycznej w zdecydowanej większości wpisywały się w obszary jej zainteresowań. Znaczące doświadczenie dydaktyczne i badawcze miała okazję gromadzić prowadząc seminarium licencjackie i magisterskie. Habilitantka pełniła funkcję promotora 32 prac magisterskich i 66 prac licencjackich, zrecenzowała 93 prace licencjackie i 14 magisterskich. Aktywność dydaktyczną można uznać za zróżnicowaną pod względem odbiorców i miejsc.

Aktywność organizacyjna Habilitantki jest związana z członkostwem w:

- Chrześcijańskim Forum Pracowników Nauki (od 2007)
- Polskim Towarzystwie Psychoterapii Psychodynamicznej (od 2009)
- Stowarzyszeniu Psychologów Chrześcijańskich (od 2018)
- Polskim Towarzystwie Psychologicznym (od 2019)

Habilitantka podała w Autoreferacie, że w ramach grantu z funduszy UE prowadziła w Hospicjum św. Łazarza w Krakowie „warsztaty wypalenia zawodowego” (Autoreferat s. 25). Była współorganizatorką dwóch konferencji: pierwsza, „*Wolontariat hospicyjny – praca darmowa czy bezinteresowna?*” (2015, organizator: WP AI i Hospicjum św. Łazarza w Krakowie, druga: „*Ochrona dziecka przed przemocą*” (2017, organizator AI i Kuratorium Oświaty w Krakowie). Habilitantka czynnie uczestniczyła w działalności Centrum Ochrony Dziecka funkcjonującego przy AI. Była aktywna organizacyjnie także w środowisku lokalnym, współdziałała w ramach profilaktyki i ochrony dzieci, przygotowywała ekspertyzy i kursy (Autoreferat s. 25). A. Seredyńska podejmowała również pracę na rzecz macierzystej Uczelni: uczestniczyła w pracach nad sylabusami (karty przedmiotu), komisji rekrutacyjnej, brała udział w Festiwalu Nauki, pełniła funkcję opiekuna roku (w Autoreferacie

brak szczegółowych informacji). Od roku 2016 powierzono jej funkcję kierownika studiów podyplomowych w zakresie profilaktyki przemocy seksualnej wobec dzieci i młodzieży.

W zakresie działalności popularyzatorskiej Habilitantka zgłosiła w Autoreferacie, aktywność w postaci wystąpień na Chrześcijańskim Forum Pracowników Nauki, spotkań z młodzieżą i w postaci publikacji upowszechniających wiedzę dotyczącą zagadnień, które znajdują się w kręgu zainteresowań Kandydatki.

Podsumowując, Habilitantka, w mojej ocenie posiada duże doświadczenie dydaktyczne, jest aktywna organizacyjnie i podejmuje inicjatywy popularyzujące wiedzę.

Konkluzja

Przedstawiony dorobek Doktor Anny Seredyńskiej mimo zasygnalizowanych powyżej uwag ogólnie oceniam pozytywnie. Jest on spójny i stanowi podstawę do ubiegania się o stopień doktora habilitowanego. Prowadzone przez Habilitantkę badania wskazują na dobrą znajomość analizowanych zagadnień oraz przygotowanie metodologiczne do prowadzenia samodzielnych badań. Habilitantka w głównym osiągnięciu i innych swoich publikacjach podejmuje ważną poznawczo i społecznie problematykę wolontariatu oraz analizuje zjawiska i problemy związane z opieką hospicyjną oraz trudnościami towarzyszącymi człowiekowi umierającemu i jego rodzinie. Rezultaty badań poszerzają wiedzę pedagogiczną i mogą służyć praktyce życia.

Główne osiągnięcie wnosi wkład w rozwój dyscypliny pedagogika, a szczególnie w subdyscyplinarny rozwój tanatopedagogiki i subdyscyplin z nią przedmiotowo i problemowo powiązanych. Dorobek spełnia kryteria określone w artykułe 219 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Wnoszę o dopuszczenie Habilitantki do dalszych etapów postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie pedagogika.

Lublin, dn. 5. 09. 2023r.

